Европейски парламент
2024 – 2029

ПРИЕТИ ТЕКСТОВЕ

P10_TA(2026)0216

Доклад на Комисията относно Черна гора за 2025 г.

Резолюция на Европейския парламент от 17 юни 2026 г. относно доклада на Комисията за Черна гора за 2025 г. (2025/2253(INI))

Европейският парламент,

– като взе предвид Споразумението за стабилизиране и асоцииране между Европейските общности и техните държави членки, от една страна, и Република Черна гора, от друга страна[1], което влезе в сила на 1 май 2010 г.,

– като взе предвид кандидатурата на Черна гора за членство в Европейския съюз, подадена на 15 декември 2008 г.,

– като взе предвид становището на Комисията от 9 ноември 2010 г. относно кандидатурата на Черна гора за членство в Европейския съюз (COM(2010)0670), решението на Европейския съвет от 17 декември 2010 г. да предостави на Черна гора статут на държава кандидатка, както и решението на Европейския съвет от 29 юни 2012 г. да започне преговори с Черна гора за присъединяване към ЕС,

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2021/1529 на Европейския парламент и на Съвета от 15 септември 2021 г. за създаване на Инструмент за предприсъединителна помощ (ИПП III)[2],

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1449 на Европейския парламент и на Съвета от 14 май 2024 г. за създаване на Инструмента за реформи и растеж за Западните Балкани[3],

– като взе предвид заключенията на председателството от заседанието на Европейския съвет в Солун, проведено на 19 и 20

---

1 ОВ L 108, 29.4.2010 г., стр. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2010/224/oj.
2 ОВ L 330, 20.9.2021 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
3 ОВ L, 2024/1449, 24.5.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

юни 2003 г.,

– като взе предвид декларациите от срещите на върха ЕС – Западни Балкани, проведени в София (България), Загреб (Хърватия) и Бърдо край Кран през 2018 г., 2020 г. и съответно 2021 г.,

– като взе предвид срещата на лидерите от Западните Балкани на 1 юли 2025 г. в Скопие, Северна Македония, относно плана за растеж за Западните Балкани,

– като взе предвид декларацията от срещата на високо равнище ЕС – Западни Балкани, проведена на 17 декември 2025 г.,

– като взе предвид заключенията на председателството относно разширяването от 16 декември 2025 г.,

– като взе предвид Берлинския процес, стартиран на 28 август 2014 г.,

– като взе предвид заключенията на председателя от срещата на високо равнище относно Берлинския процес през 2025 г., проведена на 22 октомври 2025 г.,

– като взе предвид съобщението на Комисията от 6 октомври 2020 г., озаглавено „Икономически и инвестиционен план за Западните Балкани“ (COM(2020)0641),

– като взе предвид съобщението на Комисията от 8 ноември 2023 г., озаглавено „Нов план за растеж за Западните Балкани“ (COM(2023)0691),

– като взе предвид съобщението на Комисията от 20 март 2024 г. относно реформите и прегледите на политиките преди разширяването (COM(2024)0146),

– като взе предвид съобщението на Комисията от 8 юли 2025 г., озаглавено „Доклад относно върховенството на закона за 2025 г. Ситуация в областта на върховенството на закона в Европейския съюз“ (COM(2025)0900), и придружаващия го работен документ на службите на Комисията, озаглавен „Доклад относно върховенството на закона за 2025 г. Глави по държави: ситуация в областта на върховенството на закона в Черна гора“ (SWD(2025)0929),

– като взе предвид съобщението на Комисията от 4 ноември 2025 г., озаглавено „Съобщение относно политиката на ЕС за разширяване за 2025 г.“ (COM(2025)0690), и придружаващия работен документ на службите на Комисията, озаглавен „Доклад за Черна гора за 2025 г.“ (SWD(2025)0754),

– като взе предвид прегледа и оценката по държави на Комисията от 2 юни 2025 г. относно програмата на Черна гора за

икономически реформи, както и съвместните заключения от диалога по икономическите и финансовите въпроси с регионалните партньори от 13 май 2025 г.,

– като взе предвид резултатите от конференциите по въпросите на присъединяването с участието на Черна гора от 22 юни 2021 г., 13 декември 2021 г., 29 януари 2024 г., 26 юни 2024 г., 16 декември 2024 г., 27 юни 2025 г., 16 декември 2025 г., 26 януари 2026 г. и 17 март 2026 г.,

– като взе предвид резултатите от 11-ото заседание на Съвета за стабилизиране и асоцииране ЕС – Черна гора, проведено на 14 юли 2022 г.,

– като взе предвид списъка на ЕС на юрисдикциите, неоказващи съдействие за данъчни цели,

– като взе предвид декларацията и препоръките, приети на 23-то и 24-то заседание на Парламентарния комитет по стабилизиране и асоцииране ЕС – Черна гора, проведени на 2 и 3 април 2025 г. и на 18 и 19 септември 2025 г.,

– като взе предвид присъединяването на Черна гора към НАТО на 5 юни 2017 г.,

– като взе предвид предходните си резолюции относно Черна гора,

– като взе предвид член 55 от своя Правилник за дейността,

– като взе предвид доклада на комисията по външни работи (A10-0143/2026),

А. като има предвид, че разширяването е ключов инструмент на външната политика на ЕС и стратегическа инвестиция в мира, сигурността и просперитета на европейския континент, особено в контекста на променящия се геополитически пейзаж и предизвикателствата пред сигурността в Европа;

Б. като има предвид, че всяка страна кандидатка се оценява въз основа на собствените ѝ постижения в изпълнението на критериите от Копенхаген, при строги, но справедливи условия и измерими резултати, особено в областта на върховенството на закона и привеждането в съответствие с ценностите на ЕС и с общата външна политика и политика на сигурност;

В. като има предвид, че Черна гора представи кандидатура за членство в ЕС през 2008 г.; като има предвид, че през 2010 г. ѝ беше предоставен статут на страна кандидатка; като има предвид, че преговорите започнаха през 2012 г.; като има предвид, че правителството на Черна гора заяви своята амбиция да стане 28-ата държава – членка на ЕС, до 2028 г.;

Г. като има предвид, че Черна гора е страната кандидатка, постигнала най-голям напредък в процеса на присъединяване към ЕС; като има предвид, че Черна гора е отворила всичките 33 преговорни глави, някои от които вече са затворени; като има предвид, че по-нататъшният напредък зависи от постигането на трайни резултати при изпълнението на реформите, по-специално по глави 23 и 24;

Д. като има предвид, че ЕС е най-надеждният партньор на Черна гора и се ползва с доверието на 69% от гражданите на страната, което е сред най-високите равнища на доверие към ЕС в региона; като има предвид, че това увеличава задължението на политическите участници да извършват отговорни, последователни и ефективни реформи;

Е. като има предвид, че трайният политически ангажимент както от страна на страните кандидатки, така и от страна на ЕС, е от жизненоважно значение за поддържането на последователността, надеждността, прозрачността и цялостната ефективност на процеса на разширяване; като има предвид, че двустранните въпроси следва да се решават двустранно и че не следва да се използват за блокиране или по-нататъшно политизиране на процеса на разширяване;

Ж. като има предвид, че ЕС продължава да бъде основният икономически и финансов партньор на Черна гора, както и нейният най-голям търговски партньор; като има предвид, че гладкото функциониране на търговските и транспортните потоци между Черна гора и ЕС е от съществено значение за икономическата стабилност, устойчивостта на веригата на доставки и постепенното интегриране на страната във вътрешния пазар на ЕС;

З. като има предвид, че стабилността на Черна гора е от съществено значение за сигурността на Западните Балкани и на ЕС; като има предвид, че с външните политически проекти, насочени към трансгранично влияние въз основа на етническа или религиозна принадлежност, възниква риск от подкопаване на суверенитета и конституционния ред на държавите в региона; като има предвид, че бъдещето на Западните Балкани е в европейската интеграция, а не в конкурентни геополитически сфери на влияние или етнически обусловени регионални съюзи;

И. като има предвид, че Черна гора продължава да бъде уязвима по отношение на опитите за манипулиране на информационното пространство от чужбина и отвътре; като има предвид, че Комисията подчерта необходимостта от премахване на възможностите за чуждестранна намеса и манипулиране на информация, включително дезинформация, и от укрепване на устойчивостта на обществото; като има предвид, че Русия се стреми да засили влиянието си в Западните Балкани,

включително в Черна гора, чрез стратегическо използване на религиозни, културни и т.нар. основани на ценности послания, насочени към формиране на обществен дискурс и подкопаване на евроатлантическата интеграция;

Й. като има предвид, че въпреки известния институционален напредък корупцията и организираната престъпност продължават да присъстват в няколко сектора на икономиката и публичните институции на Черна гора;

К. като има предвид, че привеждането в съответствие с достиженията на правото на ЕС в областта на данъчното облагане и доброто управление в областта на данъчното облагане продължава да бъде крайъгълен камък на финансовата стабилност и доверие в контекста на присъединяването към ЕС;

Ангажимент за присъединяване към ЕС

1. приветства стабилния напредък на Черна гора по свързаните с ЕС реформи, подкрепен от широк политически ангажимент и амбицията за приключване на преговорите до края на 2026 г.; приветства временното затваряне на още 6 преговорни глави през 2025 г. и 4 през 2026 г., с което общият им брой достигна 16; отново изразява пълната си подкрепа за бъдещето на страната в ЕС; приветства създаването на ad hoc работна група в рамките на Съвета относно изготвянето на договор за присъединяване с Черна гора като важна и навременна стъпка за постигане на напредък в последната фаза на процеса на присъединяване на Черна гора към ЕС и за потвърждаване на ангажимента на ЕС за разширяване;

2. отново потвърждава, че Черна гора продължава да бъде най-напредналата страна в процеса на присъединяване към ЕС и подчертава, че темпът и последователността на разширяването трябва да продължат да се определят от принципа на индивидуалните заслуги; подчертава, че напредъкът към членството следва да се оценява строго въз основа на обективното изпълнение на определените критерии; призовава постоянните усилия за реформи да бъдат посрещнати със също толкова надеждна, предвидима и навременна перспектива за членство в ЕС; подчертава, че целостта на политиката на разширяване се основава на последователност, справедливост и равно третиране, което отразява показаното от всяка страна кандидат равнище на подготвеност;

3. приветства широката и последователна обществена подкрепа сред гражданите на Черна гора за европейския път на страната, като една огромна част от гражданите изразяват доверие в бъдещето на Черна гора в рамките на Европейския съюз;

4. насърчава всички политически участници да останат съсредоточени, да поддържат набраната инерция за успешно

приключване на преговорите за присъединяване и да увеличават усилията си за осъществяване на необходимите реформи; подчертава необходимостта от политическа стабилност и конструктивно междупартийно сътрудничество в това отношение; подчертава, че истинският напредък зависи от ефективното изпълнение на приетите реформи и от трайните, измерими резултати в областта на принципите на правовата държава, включително окончателните присъди по дела за корупция по високите етажи на властта и организираната престъпност; насърчава Черна гора да постигне допълнителен напредък в изпълнението на критериите за затваряне, по-специално за глави 23 и 24;

5. призовава всички държавни органи да действат в дух на институционална отговорност, като гарантират, че политическите различия не забавят приемането и прилагането на свързаните с ЕС реформи; подчертава, че гарантирането на стратегическата цел за членство в ЕС трябва да остане общ национален приоритет над партийните съображения; настоятелно призовава парламента и правителството на Черна гора да предотвратяват отклоняването на вниманието, свързано с политиката на идентичност, от дневния ред на ЕС или затрудняването на отношенията с нейните съседи, като гарантират, че Черна гора продължава твърдо да върви по пътя към ЕС;

6. насърчава Черна гора, като най-напредналата държава кандидатка, да продължи да играе съзидателна и стабилизираща роля в региона и да демонстрира чрез лидерство, че суверенитетът, гражданската идентичност и европейската интеграция се подсилват взаимно;

7. приветства твърдото пълно привеждане на Черна гора в съответствие с общата външна политика и политика на сигурност на ЕС, включително ограничителните мерки на ЕС, по-специално тези, свързани с агресивната война на Русия срещу Украйна, както и нейната принципна позиция в Организацията на обединените нации и участието ѝ в мисии и операции на ЕС за управление на кризи, както и в НАТО и други международни многостранни мисии, включително военноморските сили на ЕС ATALANTA, военната мисия на ЕС за предоставяне на помощ в подкрепа на Украйна (EUMAM Ukraine) и силите на НАТО в Косово; приветства решението на парламента на Черна гора да одобри участието на страната в EUMAM Ukraine; отново потвърждава, че последователното привеждане на Черна гора в съответствие с общата външна политика и политика на сигурност на ЕС, включително ограничителните мерки срещу Русия, е ключов показател за нейната стратегическа ориентация; подчертава, че това трябва да остане непоколебимо; подчертава, че непоколебимият ангажимент от страна на политическите представители на Черна гора към независимата държавност и

стратегическата европейска ориентация на Черна гора продължава да бъде ключов политически критерий наред с критериите за технически реформи;

8. приветства диалога между ЕС и Черна гора в областта на сигурността и отбраната, включително структурирания обмен относно сътрудничеството в областта на сигурността и отбраната, устойчивостта на нововъзникващи заплахи и сътрудничеството в областта на подкрепата за Украйна;

9. приветства решението на парламента на Черна гора да изпрати членове на своите въоръжени сили да участват във военната мисия на ЕС за предоставяне на помощ в подкрепа на Украйна (EUMAM Ukraine), което е знак за ясно и непоколебимо привеждане в съответствие с приоритетите на ЕС и НАТО в областта на сигурността; припомня, че Черна гора е ключов съюзник на ЕС в региона; приветства ангажимента на правителството на Черна гора да изпълни ангажимента за 2% разходи за отбрана;

10. продължава да бъде сериозно загрижен поради продължаващата и нарастваща злонамерена чуждестранна намеса, дейностите за дестабилизация, хибридните заплахи и кампаниите за дезинформация от страна на свързани с трети държави участници в Черна гора, насочени към подкопаване на демократичните институции, обществената сплотеност и стратегическата ориентация на Черна гора към членство в ЕС и НАТО; подчертава, че подобна намеса представлява пряко предизвикателство за върховенството на закона, демократичното управление и националния суверенитет; отбелязва по-специално злонамереното влияние на Китай, Русия и Сърбия;

11. отбелязва със сериозна загриженост съобщенията, че поддръжниците на сръбския президент Вучич са пътували до Тиват на 3 юни 2026 г. в опит да дестабилизират Черна гора и да нарушат срещата на високо равнище между ЕС и Западните Балкани; отбелязва освен това, че някои от замесените лица преди това са били идентифицирани при проправителствени прояви, участвали са в усилия за потушаване на студентските протести в Сърбия и са били осъждани за тежки престъпления или нарушения; решително осъжда действията на структурите, свързани със сръбската управляваща партия, насочени към дестабилизиране на Черна гора и подкопаване на напредъка ѝ по пътя към присъединяване към ЕС;

12. призовава за разработването на съобразена с нуждите подкрепа от ЕС и НАТО и засиленото им сътрудничество с Черна гора за установяване на по-строги мерки за противодействие на такива хибридни заплахи, чуждестранно манипулиране на информация и прикрито политическо финансиране и за повишаване на обществената и институционалната устойчивост, включително

укрепване на киберсигурността, подобряване на медийната грамотност на всички равнища на образование, осигуряване на подходящо обучение на учителите и модерни преподавателски ресурси, укрепване на стратегическата комуникация, подобряване на капацитета за борба с дезинформацията и укрепване на прозрачността на собствеността върху медиите; насърчава Комисията да гарантира, че Черна гора може да се възползва в пълна степен от европейския щит за демокрацията; призовава за по-силни механизми за проверка и почтеност в рамките на службите за сигурност и разузнавателните служби на Черна гора;

13. изразява загриженост относно използването на религиозните институции като политически инструмент от външни участници; подчертава, че религиозните организации трябва да работят прозрачно и независимо от чуждестранно политическо влияние, при пълно зачитане на конституционната и светската рамка на Черна гора;

14. призовава ЕС и Черна гора да продължат да провеждат и значително да укрепват целенасочена стратегическа комуникация относно ползите от разширяването и членството в ЕС, като възприемат по-проактивен и адаптиран към местните условия подход в тясно сътрудничество с националните институции и гражданското общество; отбелязва със загриженост, че едва 39% от гражданите на Черна гора се чувстват добре или много добре информирани за ЕС, както е отразено в последното специално проучване на Евробарометър;

15. приветства активното участие на парламента на Черна гора в Парламентарния комитет за стабилизиране и асоцииране ЕС – Черна гора;

16. приветства провеждането на гражданския форум, озаглавен „Гражданите в основата на разширяването на Европейския съюз“, състоял се на 20 и 21 септември 2025 г. в Подгорица, Черна гора;

17. приветства определянето на град Никшич за Европейска столица на културата през 2030 г., а град Подгорица за Европейска столица на младежта през 2028 г., като подчертава тяхната роля за насърчаване на ангажираността на младите хора, иновациите, културния обмен и по-тесните връзки между Черна гора и ЕС;

Демокрация и върховенство на закона

18. подчертава значението на парламента на Черна гора в процеса на присъединяване и подчертава ключовата му роля за гарантиране на демократична отчетност, парламентарен контрол и прозрачност на законодателния процес; насърчава конструктивния диалог и сътрудничеството в целия политически спектър с оглед на приемането на висококачествено

законодателство, което решава или значително подобрява структурните проблеми и спомага за напредъка на Черна гора по пътя на присъединяването; подчертава, че тясното сътрудничество между правителството и парламента на Черна гора е от решаващо значение за навременното и ефективно изпълнение на реформите; подчертава, че ускоряването на законодателния процес не следва да ограничава съдържателния парламентарен дебат или ролята на опозицията, и призовава за подходящ баланс между темпа на реформите и качеството на законодателния контрол;

19. приветства измененията, направени в избирателния закон на Черна гора, и по-специално тези, които се отнасят до надзора на финансирането на кампаниите и медиите, почтеността на изборите, квотите по пол в избирателните списъци и провеждането на местните избори в един ден; настоятелно призовава Черна гора да постигне пълно съответствие със стандартите на ЕС и да изпълни изцяло всички оставащи препоръки, отправени от Бюрото за демократични институции и права на човека на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа и Групата държави срещу корупцията, по-специално относно прозрачността при разходите, свързани с политически партии, включително относно отчитането на изразходването на средствата, предназначени за организациите на жените в политическите партии, онлайн политическата реклама, включително оповестяване на спонсори и критерии за насочване, както и относно предотвратяването на злоупотребата с държавни ресурси, актуализирането на избирателните списъци и разглеждането на въпроса за адресната регистрация; припомня, че това следва да се прави чрез прозрачен и приобщаващ процес на консултации с всички съответни заинтересовани страни; призовава властите на Черна гора, в навечерието на изборите, систематично да защитават изборната информационна среда чрез създаване на канали за бързо сътрудничество между изборната администрация, медийния регулатор и компетентните органи, за да откриват и реагират на координирана дезинформация и незаконна намеса, като същевременно напълно зачитат свободата на изразяване;

20. приветства включването на Черна гора в доклада на Комисията относно върховенството на закона за 2025 г.;

21. призовава за по-бързо извършване на назначенията в съдебната система, като се използват прозрачни процедури, основаващи се на заслугите, които са свободни от политическо влияние и се основават на експертен опит и почтеност, и при които няма забавяния във времето за разглеждане на делата, включително назначения в Конституционния съд и Съдебния и Прокурорския съвет, в пълно съответствие с изискванията за затваряне на преговорната глава; подчертава решаващата роля на пълноценно функциониращия Конституционен съд за стабилността на

правния ред и избирателната рамка; изразява сериозна загриженост относно продължаващите забавяния при назначаването на съдия в Конституционния съд, които рискуват да подкопаят пълноценното функциониране на една от ключовите институции за гарантиране на върховенството на закона и интеграцията в ЕС;

22. настоятелно призовава Черна гора да продължи да привежда правната си рамка в съответствие с достиженията на правото на ЕС и европейските стандарти за независимост, отчетност, безпристрастност, почтеност и професионализъм на съдебната власт и да изпълни неизпълнените препоръки; призовава за по-голяма ефективност на съдебната система, включително намаляване на забавянето при разглеждането на делата, особено по дела за корупция и организирана престъпност, което е от решаващо значение за повишаване на общественото доверие и за изпълнение на условията за членство в ЕС; припомня, че критериите за затваряне на преговорна глава изискват доказани резултати на практика, включително подобрени условия на труд, достатъчно персонал и ефективно управление на съдебните дела, тъй като трайните структурни недостатъци продължават да засягат ефективността на съдебната система; приветства мерките за повишаване на привлекателността на кариерите в съдебната система; призовава за приемането на черногорския закон за заплатите и другите права, свързани с изпълнението на функциите на съдебната власт и Конституционния съд, за да се гарантират адекватни, стабилни и предсказуеми заплати и условия на труд на съдиите и прокурорите, които са основни гаранции за тяхната независимост и правилното функциониране на съдебната система;

23. отбелязва, че експертите от гражданското общество изразяват сериозни опасения относно същността на проектите за изменение от страна на правителството, засягащи Прокурорския съвет, и твърдят, че те не укрепват съществено неговата независимост и дори могат да затруднят гарантирането на наистина независимо членство в Прокурорския съвет; отбелязва със загриженост приемането на измененията на Закона за вътрешните работи и Закона за Агенцията за национална сигурност въпреки силната критика от страна на опозицията и гражданското общество; настоятелно призовава за прозрачни процедури и истинско сътрудничество и консултации, по-специално по всички закони, свързани с процеса на интеграция в ЕС, с всички съответни заинтересовани страни, включително опозицията, правните експерти и Комисията;

24. решително осъжда честия политически и обществен натиск върху съдиите и прокурорите и призовава компетентните институции да реагират бързо и ефективно, за да защитят своята независимост и почтеност;

25. призовава за по-нататъшно подобряване на резултатите от разследванията и наказателните преследвания по дела за корупция по високите етажи на властта, включително конфискация на активи; настоятелно призовава Черна гора да засили проактивното разследване и наказателно преследване на корупцията по високите етажи на властта и да укрепи капацитета и ефективността на съдебните органи и органите за борба с корупцията; отбелязва, че Агенцията за превенция на корупцията продължава да работи с пропуски в ръководството, ограничен персонал и недостатъчна финансова независимост, което ограничава цялостното ѝ въздействие, и призовава за мерки за гарантиране на пълната ѝ оперативна, финансова и функционална независимост в съответствие с европейските стандарти; призовава за по-нататъшно привеждане в съответствие с достиженията на правото на ЕС и стандартите на ЕС в борбата срещу корупцията и настоятелно призовава Черна гора да предприеме действия във връзка с всички неизпълнени препоръки в тази област;

26. призовава за всеобхватни политики за почтеност с цел защита на правоприлагащите органи и съдебната система от корупция и от организираната престъпност; призовава за създаването на дисциплинарни механизми и по-силни и по-ефикасни механизми за етична отчетност, особено в случаите, свързани с недекларирane на активи, за да се гарантира съдържателна и ефективна отчетност на практика; приветства напредъка в области като регулирането на лобирането, защитата на лицата, сигнализиращи за нередности, и прозрачността на обществените поръчки, които показват, че целенасочените и правилно прилагани реформи могат да водят до осезаеми резултати;

27. настоятелно призовава Черна гора да повиши ефективността на наказателните преследвания и съдебните производства за тежка и организирана престъпност, с оглед на постигането на солидни резултати по отношение на окончателните присъди и конфискацията на активи; отбелязва, че в областта на борбата с изпирането на пари Черна гора е постигнала значителен напредък в подобряването на своята рамка за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма, както и в прилагането на санкциите на ЕС;

28. приветства продължаващото сътрудничество на Черна гора с Frontex, Европол, Евроюст и Агенцията на Европейския съюз за обучение в областта на правоприлагането за справяне с трансграничната престъпност, включително трафика на оръжия, наркотици и хора, и за борба с тероризма и екстремизма; подчертава необходимостта от засилване на сътрудничеството в областта на борбата с наркотиците;

29. отново призовава Черна гора да приведе изцяло визовата си политика в съответствие с тази на ЕС, особено по отношение на

държавите, които пораждат рискове за сигурността; отбелязва решението на правителството на Черна гора да извади няколко държави от своя безвизов списък през 2025 г.; припомня, че това изискване е критерий за затваряне на преговорна глава съгласно глава 24;

30. подчертава значението на наличието на прозрачна и отчетна публична администрация, по-силен административен капацитет и професионална, основана на заслуги държавна служба; отбелязва със загриженост, че продължаващото мащабно наемане на работа в публичната администрация без прозрачни критерии и ясни оценки на потребностите подкопава принципите на основано на заслуги набиране на персонал и професионализация; призовава за по-нататъшно деполитизиране на назначенията на висши държавни служители, за въвеждане на ясни механизми за оценка, основани на резултатите, и за пиремственост на експертните познания;

Основни свободи и права на човека

31. изразява съжаление относно факта, че националните малцинства, уязвимите групи, включително ромите и гюптите, хората с увреждания и ЛГБТИК+ лицата, все още са подложени на дискриминация, изказвания, проповядващи омраза, особено онлайн, и престъпления от омраза в Черна гора; приветства неотдавнашното приемане на закона за защита на равенството и забрана на дискриминацията; призовава за засилване на прилагането на равното третиране на етническите общности, като се гарантира, че на всички етнически, религиозни и социални групи са гарантирани равни права и възможности и че те могат да участват пълноценно и ефективно в социалния, политическия и икономическия живот; признава, че защитата на правата на малцинствата е от основно значение за насърчаване на социалното сближаване и демократичното управление и за отстояването на европейските ценности; настоятелно призовава Черна гора да приеме и приложи всеобхватно законодателство и политики, които предотвратяват дискриминацията и насърчават приобщаването;

32. призовава Черна гора да приложи изцяло закона за регистрираните партньорства;

33. призовава Черна гора да приложи стратегия за деинституционализация на хората с увреждания, както и силна система за закрила на детето, основана на грижи в общността;

34. потвърждава мултиетническия характер на черногорското общество и призовава за по-голямо зачитане на всички езици, традиции и културно наследство на местните общности и националните малцинства; призовава Черна гора да увеличи усилията си за недискриминационно използване на

малцинствените езици в образованието и в специално медийно пространство в рамките на държавните и местните медии; настоятелно призовава да се зачита мултиетническата идентичност на Которския залив, по-специално като се признае културното наследство на хърватската общност; изразява дълбока загриженост във връзка с мащабните текущи строителни работи в Которския залив, обект на ЮНЕСКО, които оказват въздействие върху опазването на наследството и защитата на природния обект, и призовава за финализиране на правната защита на парка „Милочер“;

35. отбелязва необходимостта от чувствително и приобщаващо разглеждане на дискусиите, свързани с идентичността, с оглед на предотвратяването на поляризацията и изграждането на широк консенсус по въпроси от решаващо интерес за независимостта, суверенитета и европейския път на Черна гора; отново изразява своята загриженост относно опитите в парламента на страната да се измени законът за черногорското гражданство, така че да се разреши придобиването на двойно гражданство, което би могло да има сериозни и дългосрочни последици за процеса на вземане на решения и за идентичността на страната; насърчава органите да продължат да се консултират и координират с ЕС относно всички евентуални промени в законодателството, за да се гарантира, че то е в пълно съответствие с достиженията на правото на ЕС и международните стандарти и отстоява основните права;

36. осъжда категорично всички изказвания, проповядващи омраза, включително онлайн, и всички престъпления от омраза; приветства увеличаването на броя на наказателните преследвания за расизъм и реч на омразата, но изразява загриженост относно недостатъчните действия срещу речи, публични изявления или символични актове, които възхваляват военнопрестъпници или ревизират исторически факти; насърчава Черна гора да засили реакцията на институциите си по отношение на речта на омразата, да гарантира ефективно разследване и наказателно преследване и да постигне пълно съответствие с достиженията на правото на ЕС;

37. настоятелно призовава Черна гора да гарантира ефективното прилагане на своите рамки в областта на основните права, включително достъпа до правосъдие и защитата на уязвимите лица, и да изпълни всички препоръки на международните органи за мониторинг;

38. подчертава необходимостта от справяне с дискриминацията срещу жените, по-специално срещу тези от малцинствените групи; изразява загриженост относно детските бракове, които засягат непропорционално момичетата от ромската и египетската общност в Черна гора; изразява съжаление относно широко разпространения характер на насилието, основано на

пола, и нагласите вината да се вменява на жертвите, както и относно основаната на пола реч на омразата и дезинформация, включително онлайн, особено по отношение на жените в обществения и политическия живот; настоятелно призовава Черна гора да финансира, обезпечава, координира и прилага по подходящ начин своята рамка за равенство между половете; призовава съответните органи да поддържат по-голяма бдителност и да създадат системи за подкрепа на жертвите на основано на пола насилие и домашното насилие; призовава за по-добро събиране на данни относно домашното насилие и насилието, основано на пола, доходите и заплатите, здравеопазването и социалната сигурност; призовава органите на Черна гора да гарантират по-голямо политическо участие на жените:

39. отбелязва политиката на Черна гора на нулева толерантност към насилието срещу журналисти и осъжда сплашването и всички случаи на силни словесни атаки срещу медии и представители на гражданското общество, особено тези, които включват жени, работещи в медиите, и защитници на правата на човека, от страна на държавни служители и политически партии; изразява загриженост относно използването на неофициални призовки и разпити във връзка с разследвания срещу журналисти, публицисти и участници от гражданското общество за техни критики срещу държавни служители; призовава за бързо и ефективно прилагане на закона и за ефективна съдебна защита, като се дава приоритет на провеждането на разследвания и предприемането на цялостни и ефективни последващи действия по нерешени случаи, като убийството на Душко Йованович, както и на възпиращи санкции; отбелязва, че в черногорската правна система липсва конкретно определение или ускорена процедура за идентифициране и отхвърляне на стратегически съдебни производства, насочени срещу участието на обществеността, и призовава за създаването на такива механизми;

40. подчертава ключовата роля на свободните и плуралистични медии като основен стълб на демократичното общество; припомня, че гарантирането на независимостта на държавния радио- и телевизионен оператор и на медийния регулатор остава критерий по глава 23; изтъква колко е важно да се гарантира пълна прозрачност на собствеността върху медиите и тяхното финансиране, включително за онлайн медиите; приветства неотдавнашното назначаване на членове на Съвета на Агенцията за аудио-визуални медийни услуги и подчертава, че Агенцията трябва да може да функционира независимо и без политическо влияние; изразява загриженост във връзка с продължаващото политическо влияние в държавния радио- и телевизионен оператор и призовава органите да зачитат съдебните производства, да възстановят законността и да гарантират институционалната и редакционната независимост на радио- и

телевизионния оператор; призовава Черна гора да приведе законодателството си в областта на медиите в съответствие с Европейския акт за свободата на медиите[4] и да повиши устойчивостта си на чуждестранно влияние и дезинформация; призовава за пълна прозрачност на структурите на собственост върху медиите и на чуждестранните източници на финансиране, особено когато са свързани с политически участници или чуждестранни държавни интереси, за да се предотврати скрито външно влияние върху обществения дебат на Черна гора;

41. приветства активното и конструктивно гражданско общество в Черна Гора, което играе извънредно важна и положителна роля в процеса на реформи; призовава за пълноценно участие на гражданското общество в изготвянето на политиките, включително чрез осигуряване на по-систематична ангажираност и навременен достъп до съответната информация; настоятелно призовава органите да гарантират, че свързаното с присъединяването към ЕС законотворчество не заобикаля изискванията за обществени консултации и установените стандарти за управление, основано на участието; призовава за възобновяване, след дълго прекъсване, на работата на Съвета за сътрудничество между правителството и неправителствените организации с цел изграждане на отношения на сътрудничество и реално включване на гражданското общество в прозрачен законодателен процес на ранен етап;

42. настоятелно призовава Черна гора да изпълни изцяло препоръките на Европейския комитет против изтезанията и нечовешкото или унизително отнасяне или наказание. отбелязва със загриженост нарастващия брой жалби за изтезания и принуда относно показанията, натрупването на висящи дела и ограниченото използване на гаранции, като например аудио-визуални записи на разпитите; изразява съжаление относно непоследователното прилагане на условните осъждания и дисциплинарните мерки, както и снизходителните санкции в случаи на малтретиране от страна на полицията, и призовава за бързи, ефективни и безпристрастни разследвания;

Помирение и добросъседски отношения

43. приветства домакинството на Черна гора на срещата на високо равнище между ЕС и Западните Балкани на 5 юни 2026 г. в Тиват, която предлага важна платформа за укрепване на регионалното сътрудничество, постигане на напредък по дневния

---

[4] Регламент (ЕС) 2024/1083 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 г. за създаване на обща рамка за медийните услуги на вътрешния пазар и за изменение на Директива 2010/13/ЕС (Европейски акт за свободата на медиите), ОВ L, 2024/1083, 17.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

ред за присъединяването, засилване на икономическата интеграция и справяне с общите предизвикателства;

44. подчертава ключовата роля на добросъседските отношения и регионалното сътрудничество в процеса на разширяване; припомня, че добросъседските отношения са един от ключовите критерии за оценка на напредъка в процеса на присъединяване на Черна гора в съответствие с рамката за преговори на ЕС; призовава за намирането на конструктивни решения, в дух на взаимно уважение, на нерешените двустранни въпроси, като интересите на гражданите бъдат приоритет; припомня, че следва да се избягва използването на неразрешени двустранни и регионални спорове, за да се блокират процесите на присъединяване на страните кандидатки; приветства двустранните консултации между Хърватия и Черна гора като конструктивен механизъм за разрешаване на нерешените въпроси и укрепване на доверието;

45. поздравява Черна гора за последователния ѝ напредък в разглеждането от националните органи на дела за военни престъпления; отбелязва обаче, че от юни 2024 г. насам Специалната държавна прокуратура не е започнала нови разследвания, нито е повдигнала обвинения по дела за военни престъпления, както и че не е постигнат напредък по отношение на отговорността на командването; подчертава необходимостта от увеличаване на усилията и продължаване на постигането на надеждни и устойчиви резултати по отношение на ефективните разследвания, наказателни преследвания и съдебни процеси по делата за военни престъпления, включително по дела на високо равнище, в съответствие с международното право и стандарти; подчертава значението в това отношение на достъпа до архивите;

46. насърчава Черна гора да продължи да възприема проактивен подход за гарантиране на достъпа до правосъдие и ефективни обезщетения за жертвите, включително институционална подкрепа, като се гарантира подходяща и справедлива компенсация за всички лица, които са били военнопленници в лагери в Черна гора през 90-те години на миналия век; приветства регионалното сътрудничество по тези въпроси и призовава за пълно сътрудничество в региона и с държавите — членки на ЕС, включително обмена на доказателства и изясняването на съдбата на изчезналите лица; приветства задържането в Черна гора по искане на Хърватия на лице, осъдено задочно за военни престъпления срещу военнопленници, и приветства сътрудничеството между компетентните органи на двете държави в този случай;

47. отново изразява своята загриженост относно проявите на политически ревизионизъм от страна на някои политически участници, с което се подкопава търсенето на отговорност и се задълбочават обществените разделения; решително осъжда

всяко възхваляване на военнопрестъпници и публичното отричане на военни престъпления;

48. изразява загриженост относно политическите концепции и наративи в региона, в които се проповядва трансгранично обединение и координация въз основа на етническата идентичност, включително т.нар. „Сръбски свят“, и които поставят под въпрос суверенитета и териториалната цялост на съседните държави; призовава всички регионални участници да зачитат независимостта на Черна гора и да се въздържат от намеса във вътрешните ѝ работи; подчертава, че тези наративи са несъвместими с принципите на добросъседските отношения и с процеса на присъединяване към ЕС; подчертава, че бъдещето на Западните Балкани е в интегрирането в ЕС, а не в конкуриращи се геополитически сфери на влияние;

49. отново призовава за отваряне на архивите на бившите републики на Югославия и за предоставяне на достъп до досиетата на бившата югославска тайна служба и тайната служба на Югославската народна армия, за да се даде възможност престъпленията от комунистическата ера да бъдат щателно разследвани и да се предприемат съответно мерки;

50. призовава за разрешаване на нерешените въпроси, свързани със собствеността; подчертава, че разрешаването на неуредените въпроси, свързани с правата на собственост, включително реституцията, е от съществено значение за изпълнението на задълженията на Черна гора по глава 23 и продължава да бъде ключов критерий за приключването на преговорите в областта на основните права;

Социално-икономически реформи

51. приветства ангажимента на Черна гора за изпълнение на плана на ЕС за растеж за Западните Балкани; приветства нейния напредък в изпълнението на програмата за реформи, по която са изплатени 18 милиона евро, и насърчава по-нататъшното ѝ изпълнение; подчертава значението на измеримите и трайни резултати при изпълнението на реформите, особено в областите на принципите на правовата държава и управлението на публичните финанси;

52. продължава да насърчава Черна гора да използва пълноценно и ефективно цялото финансиране от ЕС, което ѝ е предоставено, включително чрез подобряване на административния капацитет, ускоряване на програмирането и сключването на договори и подобряване на координацията; подчертава значението на широкото и съдържателно участие на заинтересованите страни, включително местните органи, стопанските сдружения, социалните партньори и гражданското общество, на всички етапи, включително в разработването на мерки за реформи,

изпълнението на проекти и мониторинга на резултатите; Припомня, че финансовата подкрепа от ЕС е обвързана с условия, при което финансирането зависи от постигането на осезаем напредък в реформите и зачитането на принципите на правовата държава;

53. приветства оперативното участие на Черна гора в единната зона за плащания в евро (SEPA), което бележи ключова стъпка към по-задълбочена финансова интеграция с ЕС и по-ниски трансакционни разходи за гражданите и предприятията; отбелязва първоначалните констатации, които показват значителни икономии от трансакционни разходи, откакто SEPA започна да функционира през октомври 2025 г.;

54. приветства предложението на Комисията за започване на преговори с партньорите от Западните Балкани, включително Черна гора, за разширяване на режима на ЕС „роуминг като у дома“, като по този начин се даде възможност на гражданите и предприятията да се възползват от безпрепятствена мобилна свързаност на национални цени в целия ЕС и Западните Балкани, стимулирайки контактите между хората, засилвайки икономическите връзки, подкрепяйки образователния обмен и улеснявайки туризма; подчертава, че тази инициатива представлява конкретна стъпка към по-задълбочена предприсъединителна интеграция, подкрепя трансграничните социални и икономически връзки и носи осезаеми ползи за гражданите много преди пълноправното членство в ЕС; приветства разрешението на Съвета за започване на преговори за разширяване на режима „роуминг като у дома“, така че да обхване партньорите от Западните Балкани, и призовава за своевременно сключване на двустранни споразумения с тези партньори;

55. отбелязва икономическия растеж на Черна гора и настоятелно я призовава да продължи с фискалната дисциплина, структурните реформи, по-доброто управление и мерките, необходими за повишаване на конкурентоспособността, растежа на частния сектор, чуждестранните инвестиции и социалното и икономическото развитие; насърчава Черна гора да приведе митническите, социалните и данъчните си политики в съответствие със стандартите на ЕС, включително прозрачността и ефективния обмен на данъчна информация, за да постигне напредък по глава 16; призовава Черна гора да приведе законодателството си в съответствие с рамката на ЕС за скрининг на преките чуждестранни инвестиции, особено в стратегически сектори като енергетиката, телекомуникациите, критичната инфраструктура и медиите, за да се предотвратят стратегическите зависимости и да се защитят критичната инфраструктура и ключовите икономически сектори; приветства първата конференция „Инвестиции ЕС – Черна гора“ като силен сигнал за задълбочаване на икономическите връзки;

56. призовава Черна гора да стимулира цифровизацията на обществените услуги и да подобри професионалното обучение, свързано с бизнеса; подчертава, че защитата на личните и чувствителните данни на гражданите трябва да бъде гарантирана във всички цифрови системи; приветства призивите за интегриране на всички държави от Западните Балкани в цифровия единен пазар на ЕС преди членството в ЕС;

57. настоятелно призовава Черна гора да засили борбата си срещу корупцията в областта на обществените поръчки чрез укрепване на правната рамка и подобряване на разкриването на нередности и я призовава да гарантира, че всички междуправителствени споразумения са в пълно съответствие с правилата и принципите на ЕС;

Енергетика, околна среда и свързаност

58. настоятелно призовава Черна гора да увеличи усилията си за устойчив и екологичен преход и най-накрая да приеме и приложи своя национален план в областта на енергетиката и климата; подчертава значението на енергийната сигурност, диверсификацията на доставките, намаляването на стратегическите зависимости от външни фактори и пълната интеграция в рамките на регионалния и европейския енергиен пазар; призовава за пълно привеждане в съответствие с пакета за интеграция в областта на електроенергията и за по-строги мерки за енергийна ефективност; призовава за привеждане в съответствие със стандартите на ЕС за сигурност на доставките и за прозрачни процедури за възлагане на обществени поръчки;

59. призовава Черна гора да увеличи усилията си за изпълнение на критериите за затваряне на глава 27 и да ускори привеждането в съответствие с достиженията на правото на ЕС в областта на околната среда и тяхното изпълнение във всички съответни сектори, включително качеството на въздуха, водите, опазването на природата, управлението на отпадъците, промишленото замърсяване и изменението на климата, и да приеме стратегии и планове за действие за качеството на въздуха и опазването на природата, както и планове за управление на отпадъците на местно равнище; приветства факта, че Черна гора се присъедини към програмата LIFE на ЕС; призовава всички страни да постигнат споразумение относно пречиствателната станция за отпадъчни води в община Зета по начин, с който се зачитат както необходимостта от изграждане на станцията, така и опасенията на местното население;

60. призовава Черна гора да защити зоните с висока стойност на биологичното разнообразие, включително защитените зони по мрежата „Емералд“ и тези, които предстои да бъдат определени като обекти по „Натура 2000“, като гарантира тяхната правна защита и привеждането им в съответствие със съответните

директиви на ЕС; призовава Черна гора значително да ускори създаването и прилагането на мрежата „Натура 2000“ в пълно съответствие с достиженията на правото на ЕС, като гарантира, че установяването, определянето и управлението на защитените зони се основават на научни критерии и прозрачни процеси на обществени обсъждания; призовава за по-строго прилагане на законодателството в областта на хуманното отношение към животните;

61. призовава Черна гора да увеличи административния си капацитет и капацитета за инспекции на национално и местно равнище и да подобри междуинституционалната координация и процеса си на вземане на решения относно инфраструктурните проекти, включително като създаде ефективна координация между стратегическите екологични оценки, оценките на въздействието върху околната среда и подходящи процедури за оценка; приканва Черна гора да пренасочи транспортната си политика към устойчива и интелигентна мобилност;

62. подчертава значението на регионалната транспортна и енергийна свързаност като ключов елемент на икономическото развитие и стабилността в Западните Балкани и призовава за проекти, които задълбочават интеграцията с държавите – членки на ЕС; изразява загриженост относно неотдавнашните блокади на граничните контролно-пропускателни пунктове в Шенгенското пространство от професионални водачи от държавите от Западните Балкани във връзка с прилагането на системата на ЕС за влизане/излизане от октомври 2025 г.; подчертава, че продължителните смущения рискуват да окажат отрицателно въздействие върху веригите на доставки, търговските потоци и икономическите отношения между ЕС и Черна гора; призовава Комисията, в тясно сътрудничество с държавите членки, да направи оценка на възможните прагматични и правно издържани решения, които постигат баланс между оперативните реалности в транспортния сектор и необходимостта да се запази целостта на достиженията на правото от Шенген, като осигуряват подходящи предпазни мерки и предотвратят всякакви злоупотреби;

°

° °

63. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета, на Комисията, на заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност, на правителствата и парламентите на държавите членки, и да я преведе на черногорски език, като я предаде на президента, правителството и парламента на Черна гора.